



*De Groene Tafel  
(Kon. Ballet van  
Vlaanderen)*

benadrukt. De dansers zijn performers geworden. De navolgers van Bausch zijn talrijk. Veel van die jonge, experimenterende choreografen missen echter de geweldige impact van Bausch. Ze borduren een beetje rond haar thema's en scenische verwerking. Een van de hoofdregels is de agressiviteit. Tien jaar geleden was de uitwerking van zulke scènes op het publiek enorm. Nu is men er stilaan op uitgekeken en komt het facet verveling vlug om de hoek kijken.

## Chinoiserie

Suzanne Linke is een van de leerlingen en dansers van Bausch. Na 1975 nam zij de artistieke leiding van de Folkwang Tanzstudio op zich. Ik zag twee voorstellingen van haar. Een solo-avond en een voorstelling van haar groep. In een van de programma-blaadjes schrijft Linke: "Ik zie niet in welke richting het danstheater zich gaat ontwikkelen en evolueren. Zelf heb ik geen afgelijnde concepten en ik maak geen plannen. Ik heb schrik dat het de moderne dans ontbreekt aan creatief genie." Wat aan beide voorstellingen ook wel te zien was.

Voor een *Frauenballett* neem je vier vrouwen en een stoere knaap in onderjurk. Voeg daaraan enkele tientallen meters stof en enkele stoelen toe. Roer dit alles door mekaar gedurende ten minste 45 minuten. Werk af met twee 'chinoiserie'-heren. Dien het *Frauenballett* op aan het in spanning wachtende publiek. Een recept uit het post-moderne danskookboek dat niet te genieten bleek. Met voor het oog onzichtbare techniek, schuifelden de dansers over en weer, zonder zichtbaar resultaat, behalve dan dat het toneel een extra schoonmaakbeurt kreeg. Nadat ze een tijdje de lappen per strekkende meter

hadden afgemeten werd het ingestudeerde "Ich kann nicht mehr" en "j'en ai mare" uitgeroepen. Het is verbazingwekkend dat uit de zaal niet "ik ook" als antwoord komt. Het enige moment dat er iets gebeurt is de ontzettende inspanning die een danseres levert als ze over de scène kruipt en een dikke vlecht weeft met heftige schokbewegingen. Na een hysterische lachbui werd zonder theateraal gebruik van mensen en doeken de boel aan het eind weer opgeruimd. Het was niet nodig om het programma te lezen om te begrijpen dat het over de traditionele man-vrouwrelatie ging, dat de vrouwen de dagelijkse huishoudelijke karweien opknapt en dat ze daar op de lange duur van uit hun bol gaan. Op zich een goed gegeven, maar uitgewerkt met een eentonigheid en een langdradigheid dat je als toeschouwer echt denkt "ja, ja ik weet het nu al wel".

Bij het begin van het tweede werk laaide de hoop op dat er dans zou volgen. Als het over dans gaat, zie ik ook zo graag bewegen, maar vlug bleek dat dat wel een te subjectieve gedachte is. De lappen stof waren nu vervangen door donskussens, de onder-door baljurken, maar de oosterse meneer kwam ook weer koortsachtig er doorheen lopen. Eventjes was er suggestief voetenwerk van de heren en hoofdwerk van de dames, maar de rest was een agressief gedoe van danseressen die zich hardhandig in de kussens lieten smijten of over de scène lieten rondzeulen. De stukgetrokken jurken, de plukken haar, het leeg geschudde kussen, die algemene en gewilde onverzorgdheid, gekoppeld aan een groot gebrek aan bewegingskunde, plus het enge gedoe van wat het meest op een harddrugverslaafde leek, brachten ook dit werk naar een

onbarmhartig faillissement. Wie gehoopt had (mede door de titel: *Wir können nicht alle nur Schwäne sein*) een parodie of een relativering van *Het Zwanenmeer* of van het klassieke ballet in zijn geheel te krijgen, kwam bedrogen uit.

## Gevecht met object

De solo-avond was beduidend beter, maar toch kan je met moeite van een interessant of boeiend spektakel spreken. De eerste solo vooral was zeer zwak. Linke, gekleed in een witte jurk, met daarover een pandjesjas en een soort bruidsluier, stelde zich tevreden met het al stappend en huppelend verkennen van de oppervlakte van de scène. Het is best mogelijk dat ze daarbij uiting wil geven aan haar eigen eenzaamheid, neerslachtigheid, leegheid, zinloosheid, onzekerheid, angst en wachten (er staan zo nog een hele rij gevoelens in het aankondigingsblad), maar je merkt alleen dat ze inderdaad met zichzelf bezig is. Iets interessanter wordt het als ze in haar tweede dans met een bad aan de gang gaat. "Gevecht met object" heet dat. De danseres toont zichzelf en het bad aan alle kanten en de poetswoede, ditmaal met een badhanddoek, komt weer boven. Wel positief is het feit dat de danseres hier een zekere techniek laat zien. Er wordt een lichamelijke inspanning geleverd en het stoort niet dat je dat merkt: je wordt dan toch iets gewaar.

*Wandlung*, na de pauze, was veruit het beste. Het is een vroeg werk van Linke (1975) en het heeft duidelijk de invloed ondergaan van de Graham-techniek. Er was een prima verbondenheid met de muziek en het mooie effect van een felle spot op een lichtgroen jurkje: het lichaam wordt lichtgevend. Met het lange losse blonde haar wel een beetje een voorplaat van Vogue-magazine, maar het mocht er wezen. Ook het meest gedanste fragment van de avond.

Met de laatste solo sloot Linke terug aan bij haar *Frauenballett*: het bewegen met een doek was het uitgangspunt. Beter gedanst dan het groepswork en zeer mooie effecten met de stof, maar jammer genoeg niet van die kwaliteit of intensiteit om de avond naar een hoogtepunt te brengen.

Ik heb hardnekkig geprobeerd om in beide voorstellingen iets terug te vinden van de Centraal Europese School van voor de oorlog. Maar geen spoor van de zeggingskracht of van de integriteit, noch de betrokkenheid met de maatschappij of met het individu, noch de wil tot een relatie met de toeschouwers zoals in *De Groene Tafel* zijn terug te vinden. Dan denk je alleen maar: "Jooss, waar ben je gebleven?"

Rina Barbier